

Brüssel, 12. detsember 2025
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0399 (COD)

16772/25
ADD 3

ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. detsember 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2025) 2001 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Euroopa võrgupakett Lisatud dokumentidele: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse üleeuroopalise energiataristu suuniseid ja millega muudetakse määrusi (EL) 2019/942, (EL) 2019/943 ja (EL) 2024/1789 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2022/869 Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses loamenetluste kiirendamisega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2025) 2001 final.

Lisatud: SWD(2025) 2001 final

Brüssel, 10.12.2025
SWD(2025) 2001 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Euroopa võrgupakett

Lisatud dokumentidele:

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
milles käsitletakse üleeuroopalise energiataristu suuniseid ja millega muudetakse
määrusi (EL) 2019/942, (EL) 2019/943 ja (EL) 2024/1789 ning tunnistatakse kehtetuks
määrus (EL) 2022/869

Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega
muudetakse direktiive (EL) 2018/2001, (EL) 2019/944 ja (EL) 2024/1788 seoses
loamenetluste kiirendamisega

{COM(2025) 1006 final} - {SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final}

A. Vajadus meetmete järele

Milles probleem seisneb ja miks see on ELi tasandi probleem?

Energiavõrgu taristul on ülioluline roll Euroopa konkurentsivõime suurendamisel, meie liidu turvalisuse tagamisel ning energiasüsteemi ümberkujundamisel ja süsinikuheite vähendamisel. ELi energiavõrkude puhul on ilmnenud uued ja märkimisväärsed väljakutsed, mis tulenevad vajadusest toetada üha enam elektrifitseeritud, detsentraliseeritud, digitaalse ja paindliku elektrisüsteemi, mida iseloomustab muutlike taastuvate energiaallikate üha suurem osa. Mõjuhinnaangus on välja toodud kolm peamist probleemi.

Esiteks ei ole olemasolevad ja kavandatud taristuprojektid piisavalt suunatud ELi energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisele. Esineb märkimisväärne lünk piiriülese elektritaristu vajaduste ning taristu arendamise praeguse kiiruse ja taseme vahel nii ülekandekui ka jaotusvõrgu tasandil. Elektri puhul ei ole praeguse seisuga täidetud pool piiriülesest elektrivajadusest 2030. aastaks (32 GW 66 GWst) ja 2040. aastaks kasvab see lõhe prognooside kohaselt 37 GWni. Võimetus taristu vajadusi arvesse võtta võib kahjustada süsteemi süsinikuheite vähendamist, õhnestada energiavarustuskindlust ning viia täiendava turu killustatuse ja kõrgemate energiahindadeni. Parem vesinikuvõrgu kavandamine ja lõimimine on hädavajalik, et tagada süsteemi optimeerimine ning tööstuse süsinikuheite vähendamine.

Teiseks on taristu, taastuenergia ja salvestamise projektide rakendamine ning laadimisjaamade kasutuselevõtmine liiga aeglane, mis suurendab üldisi projekti kulusid ja takistab süsteemi süsinikuheite vähendamist. Elektritaristu projektide elluviimine võtab jaotusvõrkude puhul kuni seitse ja pool aastat ja ülekandevõrkude puhul kuni kümme aastat. Piiriüleste projektide puhul võivad viivitusi põhjustada probleemid **kulude jagamises** kokkuleppele jõudmisel, kui projektid toovad kasu väljaspool nende asukohaliikmesriike. Lisaks sellele on pikad **loamenetlused** jätkuvalt oluline kitsaskoht.

Kolmandaks taristu turvalisusega seotud mureküsimumused. Hiljutised füüsilise julgeoleku ja küberturvalisuse intsidendid on toonud esile Euroopa energiataristu sihtmärgiks võtnud vaenulikest jõududest tuleneva riski, mis tekitab majanduslikku kulu ja avaldab mõju meie energiasüsteemi stabiilsusele. Samuti on kolmandate riikide osalejad üha enam huvitatud ELi energiataristusse investeerimisest, mis võib suurendada ELi riske energiajulgeoleku valdkonnas. Lisaks tahtliku sabotaaži juhtumitele mõjutavad tekkivad riskid, sh looduslikud ohud ja kliimamõju samuti ELi energiataristu vastupidavust.

Kui ELi tasandil ei võeta õigel ajal meetmeid kehtiva õigus- ja poliitikaraamistiku alusel, siis jäävad need probleemid tõenäoliselt püsima või süvenevad veelgi.

Eesmärgid. Mida tuleks saavutada?

Euroopa võrgupaketi **üldeesmärk** on tagada vastupidava energiataristu, taastuenergia ja paindlikkuse, sh salvestamise ja laadimisjaamade õigeaegne ja tõhus arendamine kõikjal ELis. See võimaldab ELil saavutada oma energia- ja kliimaeesmärgid, sh tagada energia taskukohasus paremate võrkudevaheliste ühenduste teel, mis viib hindade lähenemiseni, väiksemate elektri hulgihindade ja elektri hinna väiksema kõikumiseni ning samuti energiatootmise ja -nõudluse kiirema ühendamiseni. Algatuse **erieesmärgid** on i) tagada, et võrgu arengukavadesse lisatud ning ühist ja vastastikust huvi pakkuvate projektidena valitud projektide puhul võetakse arvesse kindlakstehtud taristuvajadusi, ii) edendada kulude jagamise vahendeid piiriülese taristu projektide kiiremaks kasutuselevõtuks, iii) lühendada ja lihtsustada energiataristu, taastuenergia ja energia salvestamise projektide ning

laadimisjaamade loamenetlusi ning iv) suurendada piiriülese energiataristu füüsilist julgeolekut, küberturvalisust ja vastupidavust.

Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiarsus)?

Energiaülekande taristu ja üha enam ka elektrienergia jaotusvõrkude olemus ja mõju on üleeuroopalised või piiriülesed. Euroopa energiavõrkude omavahelisest ühendatusest tulenevalt on riigi ja ELi tasandi kavandamisel vaja teha tihedat koostööd. Ainult riiklikust reguleerimisest ei piisa, kuna riiklikud haldusasutused ei suuda hallata piiriülese taristu kavandamist. Tulemuslik ELi tasandil kavandamine võimaldaks parandada puhaste energiaallikate lõimimist, aidata võtta arvesse elektriturul vajadusi ja tagada energiavarustuskindlus, mille tulemuseks on tõhusam võrk ja väiksem vajadus võrku laiendada.

Läbivaadatud taastuvenergia direktiivi alusel taastuvenergia valdkonnas võetavad ELi meetmed annavad lisaväärtust, kuna need on tõhusamad ja tulemuslikumad kui individuaalsete liikmesriikide meetmed, vältides killustatud lähenemisviisi, kuna need aitavad võtta arvesse Euroopa energiasüsteemi üleminekut koordineeritud viisil. Sellega tagatakse kasvuhoonegaaside netoheite vähendamine, kasutatakse täiel määral ära mastaabisäästust ja Euroopas tehnoloogilisest koostööst saadavaid eeliseid ning tagatakse investoritele kindlus kogu ELi hõlmavas õigusraamistikus.

B. Lahendused

Millised on poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant?

Käesoleva algatuse eesmärkide saavutamiseks on tehtud kindlaks kolm poliitikavarianti: 1) **täiustatud alt üles lähenemisviis** minimaalse täiendava ELi tasandi sekkumisega ning kehtiva õigus- ja poliitikaraamistiku piiratud muudatustega; 2) **alt üles lähenemisviisilt rohkem ülevallt alla lähenemisviisile üleminek, mille puhul juhitakse tegevust rohkem ELi tasandil** ja tehakse rohkem märkimisväärseid muudatusi õigus- ja poliitikaraamistikku, ning 3) **täielik ülevallt alla** lähenemisviis ulatuslike piiriüleste taristu- ja energiaprojektide jaoks, sh praeguse olukorra märkimisväärsed struktuursed ja institutsionaalsed muudatused ning ulatuslikum tsentraliseerimine ja tõhustamine ELi tasandil.

Piiramata poliitiliste kaalutluste ja Euroopa võrgupaketti käsitleva komisjoni lõpliku seadusandliku ettepaneku kohaldamist, näib tehnilise hindamise ja variantide võrdluse (mõjuhindangu punktid 6 ja 7) põhjal, et kuigi poliitikavariant 3 annaks teatavaid eeliseid, **näib poliitikavariant 2 (edaspidi „PV2“) kokkuvõttes olevat tulemuslikum, tõhusam ja sidusam** üldises ELi poliitikaraamistikus. Samuti ollakse seisukohal, et see annab **subsidiarsuse ja proportsionaalsuse** seisukohast paremaid tulemusi.

PV2 puhul tuleks teha mitu muudatust ELi õigus- ja poliitikaraamistikku, sh meetmed, mille eesmärk on i) tagada **võrgu kavandamise** suurem läbipaistvus, kontroll ja koordineerimine nii ELi kui ka riiklikul tasandil, võtta kasutusele lünkade täitmise mehhanism, et rahuldada taristu vajadused, ning paremini kaasata juhtmeta lahendused ja siseliinid, ii) suurendada läbipaistvust ja tugevdada põhimõtteid eesmärgiga **edendada kulude jagamist** ning luua **projektkogumite vabatahtliku moodustamise** raamistik, iii) seadusandlikud muudatused, et veelgi **kiirendada ja lihtsustada loamenetlusi** piiriüleste, riiklike ülekande- ja kohalike jaotusvõrkude ning samuti taastuvenergia ja salvestamise projektide ning laadimisjaamade puhul, iv) kehtestada täiendavad nõuded piiriülese elektritaristu **füüsilise julgeoleku ja küberturvalisuse** suurendamiseks.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?

Eelistatud variandiga hõlmatud meetmeid on ulatuslikult toetatud sidusrühmade seisukohtades, mis on sellest hoolimata teatavates küsimustes erinevad (vt 2. lisa). Enamik vastanutest nõustuvad, et kümneaastaste võrgu arengukavade **juhtimisraamistik**, sh sidusrühmade rollid tuleks tulemuslikkuse suurendamiseks läbi vaadata. Lisaks sellele märkisid ligikaudu pooled vastanutest, et praegune kümneaastase võrgu arengukava protsess ei ole piisav taristulünkade täitmiseks. Sidusrühmad on erineval seisukohal selles, kas kümneaastaste võrgu arengukavade seoses tuleks taristu kavandamisel rakendada rohkem ülevalt alla lähenemisviisi, kusjuures võrguettevõtjad eelistavad üldjuhul praegust olukorda. Enamiks sidusrühmadest käsitas **loamenetlust** energiasüsteemi ümberkujundamiseks vajalike Euroopa võrgu muutuste peamise takistusena. Sidusrühmad kutsusid samuti üles võtma täiendavaid meetmeid taastuenergia ja salvestamise projektide lubade väljastamise kiirendamiseks.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi eelised?

PV2 annab eeldatavasti märkimisväärset majanduslikku, keskkonna- ja sotsiaalset kasu ning vähendab sidusrühmade haldus- ja kohanemiskulusid.

PV2 hõlmab eeldatavasti märkimisväärset **energiasüsteemi kulu säästu**. Täiustatud **energiataristu kavandamise** tulemuseks oleks optimaalsem ja vastupidavam võrk, mis võimaldaks vähendada süsteemikulusid aastas ligikaudu 14 miljardi euro võrra ning 2040. aastaks aastast netosäästu 8 miljardit eurot. Parem **kulude jagamise raamistik** võimaldaks luua ja viia kiiremini ellu piiriüleseid projekte, mis annavad märkimisväärset sotsiaal-majanduslikku kasu heaolu valdkonnas. PV2 vähendab eeldatavasti samuti **lubade väljastamiseks kuluvat aega** ja seega projekti rakendamisele kuluvat aega, mis tekitaks kasu tänu projektiarendajatele viivitustest tekkivate kulude ära hoidmisele. Lisaks võiks PV2 tänu paremale **energiataristu turvalisusele**, anda kasu tänu sellele, et majanduslik heaolu ei vähene ja remondikulud hoitakse kokku.

Kõnealusest säästust saaksid kasu tarbijad, elektritootjad ja võrguettevõtjad **konkurentsivõime suurenemise** ja **sotsiaalse kasu näol**. Energiasüsteemi kulude vähendamine leevendaks tarbijatel, sh tööstusel maksta tulevate võrgutasude suurenemist. PV2 avaldaks samuti positiivset mõju **digitaliseerimisele**, kuna selles omistatakse suuremat tähtsust juhtmeta lahendustele ning loamenetluste digitaliseerimisele. Viimaks **vähendab** PV2 eeldatavasti **haldus- ja kohanemiskulusid** ettevõtjate jaoks (sh energiatootjad, projektiarendajad, ülekandevõrguettevõtjad ning Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustik), tõhustades taristu kavandamist, ühist ja vastastikust huvi pakkuvate projektide taotlus- ja hindamisprotsesse ning loamenetlusi. Mis puutub **keskkonnakasusse**, siis aitaks eelistatud poliitikavariant CO₂ heitkoguseid vähendada (ligikaudu 27 tonni aastas).

Millised on eelistatud poliitikavariandi kulud?

Hindamise kohaselt ei ole PV2-l eeldatavasti märkimisväärset negatiivset majanduslikku, sotsiaalset ega keskkonnamõju. Teatavate meetmetega võivad siiski kaasnedes piiratud **täiendavad nõuete täitmise** kulud teatavatele sidusrühmadele. **Ettevõtete** puhul võib PV2 tekitada täiendavaid haldus- ja kohanemiskulusid ülekandevõrguettevõtjatele ja projektiarendajatele, mis on seotud nende rolliga taristuvajaduste ja järeelmeetmete ning samuti turvalisusega seotud uute aruandlusnõuete kindlaksmääramisel. Need kulud oleksid kas piiratud või need kompenseeriks muud meetmed, sh asjaolu, et komisjon võtab Euroopa

elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikult ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustikult üle teatavad kavandamisülesanded, kümneaastaste võrgu arengukavade esitamise väiksem sagedus ja lihtsustamine ning lihtsustatud ühist ja vastastikust huvi pakkuvate projektide taotlusprotsessid. Lihtsustatud ja digitehnoloogiat kasutavad menetlused vähendaksid samuti ettevõtete halduskoormust. Kuigi ettevõtete aastaste kulude säästu ei saa täielikult hinnata, kuna asjakohased andmed ei olnud saadaval, on võimalik järeldada, et PV2 võimaldaks korduvaid kulusid säästa. Lisaks sellele ei eeldata, et algatusest tekivad **kodanikele** täiendavad kulud.

Liikmesriikide ja riikide ametiasutuste puhul tekitaks PV2 lühiajaliselt täiendavaid halduskulusid, mis on seotud läbivaadatud õigusraamistiku rakendamisega (vt allpool). Viimaks tekivad PV2 puhul täiendavad kulud **komisjonile ja Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ametile (edaspidi „ACER“)**, kellel oleks taristu kavandamisel suurem roll.

Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?

Käesolev algatus ei avalda eeldatavasti konkreetset mõju VKEde konkurentsivõimele lisaks eespool märgitud konkurentsivõime kaalutlustele. ELi võrgu laiendamine ja moderniseerimine koos taastuvenergia suurema kasutuselevõtuga parandab elektrienergiale juurdepääsu ning suurendab pakkumust, millest saavad kasu kõik osalejad, sh VKEd. See **vähendab energiasüsteemi kulusid** kõigi tarbijate jaoks ja aitaks omakorda vähendada tarnekulusid.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

PV2 avaldab eeldatavasti piiratud mõju asjaomaste riikide ametiasutuste eelarvetele ja haldusasutustele. Liikmesriigid võivad eraldada täiendavaid ressursse, et toetada läbivaadatud **kulude jagamise** protsessi, eelkõige võimaldada riikide reguleerivate asutustel teha hindamisi ja võtta vastu otsuseid võimalike projektide kohta ning juhtida projekte väljaspool nende territooriumi. Täiendavad ressursid võivad olla samuti vajalikud läbivaadatud **loamenetlussätete** rakendamiseks, sh lubasid väljastavatele asutustele vajalike töötajate, oskuste ja vahendite tagamiseks. Kuid kõnealused täiendavad lühiajalised kulud katab pikemas perspektiivis tõenäoliselt tõhusamatest, lihtsamatest, kiirematest ja digitehnoloogial põhinevatest menetlustest saadav kasu.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Ühtegi muud mõju ei ole ette näha. PV2 panustab eeldatavasti taristu kavandamise ja juhtimise ning samuti loamenetluse märkimisväärsesse lihtsustamisse liidus (vt punkt 8.2).

Proportsionaalsus

PV2-te hinnatakse, et oleks võimalik saavutada Euroopa võrgupaketi eesmärk tulemuslikul ja tõhusal viisil, tekitamata asjaomastele osalejatele märkimisväärsed täiendavaid kulusid. See ei läheks kaugemale sellest, mis on vajalik käesoleva algatuse eesmärkide saavutamiseks, ja seda peetakse seega proportsionaalseks.

D. Järeelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Komisjon teeb õigusaktide mõju järelevalvet ja hindab seda teatavate näitajate alusel (vt punkt 9), mis võimaldab mõõta edusamme konkreetsete ja tegevuslike eesmärkide

saavutamisel. Uute õigusaktide tulemuslikkus võidakse vaadata läbi 2032. aasta lõpuks, kui peaks olema lõpule viidud ühist ja vastastikust huvi pakkuvate projektide teine valikuprotsess uue raamistiku alusel.